

JAAAR VERSLAG

KUST WACHT

2014

Inhoudsopgave

Reilen en Zeilen binnen de Kustwacht	1
Secretariaat Kustwacht.....	1
Beleidsorgaan Kustwacht 22 oktober 2014.....	2
Loketfunctie Secretariaat Kustwacht	3
De Kustwacht in 't nieuw.....	4
Nieuw patrouillevaartuig Castor	4
Nieuw reddingsvaartuig Orka.....	5
NH90.....	6
Oefening baart kunst.....	7
Tafeloefening ANIP Noordzee	7
Oefening Polex oktober 2014.....	8
Operatie Opera.....	9
Oefening Manchex	10
Reddingsoefening drenkelingen.....	11
Oefening Storm Tide 2.....	12
Oefening Polex mei 2014.....	13
Reddingsoefening Scheepvaartbegeleiding - Vloot.....	14
Tafeloefeningen drenkelingen	15
De Kustwacht gaat vreemd	16
European Coast Guard Functions Forum	16
North Atlantic Coast Guard Forum.....	17
Samen sterk.....	18
Project kustwachtcentrale.....	18
Marien Ruimtelijk Plan	19
Samenwerkingsakkoord FOD Volksgezondheid – ministerie van Defensie	20
De Kustwacht duikt onder	21
Kwallenmonitoring	21
Onderwatererfgoed.....	22

De Kustwacht houdt een oogje in het zeil.....	23
Visserijwacht.....	23
UAV's voor extra toezicht.....	24
Intrusies windmolenparken.....	25
Kustwacht in de kijker	26
Frisbees Kustwacht.....	26
Neptunus	27
De Kustwacht speelt op veilig	28
Strandpolitie	28
Masterplan Kustveiligheid	29
Ebola.....	30
Scheepvaartverkeersveilige dagen.....	31
Veiligheidsmaatregelen op zee	32

Reilen en zeilen binnen de Kustwacht...

Secretariaat Kustwacht

De kustwacht in België telt maar liefst zeventien kustwachtpartners. Dat zijn Vlaamse en federale overheidsdiensten die bevoegdheden hebben op zee. Ook de gouverneur van West-Vlaanderen en de Federale Dienst Openbare Hulpverlening spelen een belangrijke rol in de Kustwacht.

Het secretariaat Kustwacht is de motor van de kustwacht en coördineert vanuit haar expertenrol zowel administratieve als operationele activiteiten, altijd in samenwerking met de kustwachtpartners. Het secretariaat doet beleidsvoorbereidend werk, is het contactpunt voor kustwachtorganisaties in het buitenland en heeft een loketfunctie voor het grote publiek.

Meer weten?

De kustwacht in België telt drie administratieve onderdelen die elkaar aanvullen: beleidsorgaan, overlegorgaan en secretariaat.

Het beleidsorgaan bestaat uit de directeurs-generaal en afdelingshoofden van de kustwachtpartners. De belangrijkste taak is de coördinatie van een goede samenwerking. Er worden ook voorstellen en adviezen voor de Vlaamse en federale regering opgesteld en besproken. Het voorzitterschap wordt afwisselend waargenomen door de administrateur-generaal van het agentschap MDK, dhr. Jacques D'Havé en de directeur-generaal van het crisiscentrum van de regering, dhr. Alain Lefèvre. Het beleidsorgaan komt normaal gezien vier keer per jaar samen.

In het overlegorgaan zetelen experts die dossiers voorbereiden en informatie verzamelen voor het beleidsorgaan. Het overlegorgaan kan ook werkgroepen oprichten. De gouverneur van de provincie West-Vlaanderen is voorzitter en elke kustwachtpartner heeft een afgevaardigde in het overlegorgaan. Dat zijn bijvoorbeeld ingenieurs, wetenschappers, juristen, operationele mensen, of nautische experts.

Het secretariaat is de motor van de kustwacht en coördineert vanuit haar expertenrol zowel administratieve als operationele activiteiten, altijd in samenwerking met de kustwachtpartners. Het secretariaat doet beleidsvoorbereidend werk en is het contactpunt voor kustwachtorganisaties in het buitenland en heeft een loketfunctie voor het grote publiek.

Beleidsorgaan Kustwacht 22 oktober 2014

Op woensdag 22 oktober 2014 tekenden alle kustwachtpartners present voor het beleidsorgaan kustwacht in het Maritiem Reddings – en Coördinatie Centrum (MRCC) in Oostende.

Op de agenda van 22 oktober stonden een aantal Europese projecten waarbij de kustwacht organisaties van verschillende landen samenwerken rond maritieme veiligheid, het delen van nautische informatie en de opvangmogelijkheden voor schepen in nood. Het oude rampenplan Noordzee is op deze vergadering formeel en definitief vervangen door het nieuwe Algemeen Nood en Interventie Plan (ANIP) Noordzee met instemming van alle leden van het beleidsorgaan. Verder werden de werkzaamheden van de diverse kustwacht-werkgroepen besproken.

De kustwacht in België telt drie administratieve onderdelen die elkaar aanvullen: beleidsorgaan, overlegorgaan en secretariaat.

Meer weten?

Het beleidsorgaan bestaat uit de directeurs-generaal en afdelingshoofden van de kustwachtpartners. De belangrijkste taak is de coördinatie van een goede samenwerking. Er worden ook voorstellen en adviezen voor de Vlaamse en federale regering opgesteld en besproken. Het voorzitterschap wordt afwisselend waargenomen door de administrateur-generaal van het agentschap MDK, dhr. Jacques D’Havé en de directeur-generaal van het crisiscentrum van de regering. Dhr. Jaak Raes, die deze functie vervulde van bij de oprichting van de structuur Kustwacht werd op 1 april 2014 opgevolgd door dhr. Alain Lefèvre. Het beleidsorgaan komt normaal gezien vier keer per jaar samen.

In het overlegorgaan zetelen experts die dossiers voorbereiden en informatie verzamelen voor het beleidsorgaan. Het overlegorgaan kan ook werkgroepen oprichten. De gouverneur van de provincie West-Vlaanderen is voorzitter en wordt bijgestaan door zijn kabinetschef. In 2014 werd voormalig arrondissementscommissaris dhr. Johan Debyser opgevolgd door mevr. Vicky Boerjan. Verder heeft elke kustwachtpartner een afgevaardigde in het overlegorgaan. Dat zijn bijvoorbeeld ingenieurs, wetenschappers, juristen, operationele mensen, of nautische experts.

Het secretariaat is de motor van de kustwacht en coördineert vanuit haar expertenrol zowel administratieve als operationele activiteiten, altijd in samenwerking met de kustwachtpartners. Het secretariaat doet beleidsvoorbereidend werk en is het contactpunt voor kustwacht organisaties in het buitenland en heeft een loketfunctie naar het grote publiek.

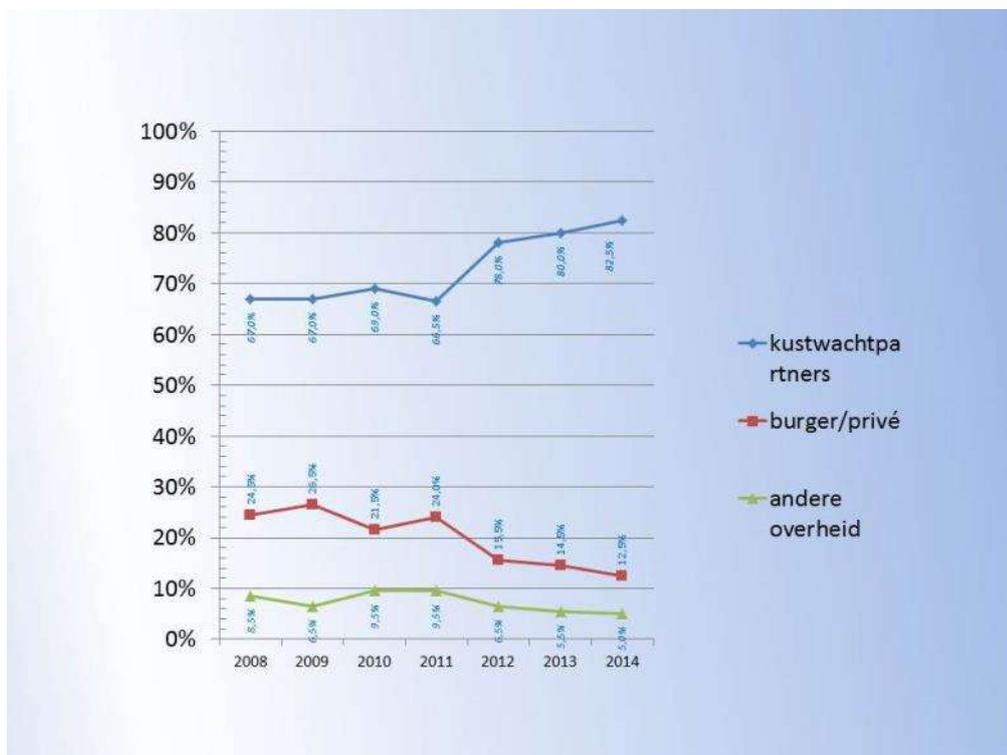
Loketfunctie Secretariaat Kustwacht

Het secretariaat Kustwacht heeft een belangrijke loketfunctie. Dat wil zeggen dat iedereen die een vraag heeft over de Noordzee, van het gewone publiek over privéfirma's tot overheidsdiensten, bij ons terecht kan. Ons motto is: één vraag, één oplossing. Wij proberen zo snel mogelijk een antwoord te geven, of we verwijzen de vraagsteller door naar de dienst die het best geschikt is om een oplossing te bieden.

In 2014 heeft het secretariaat Kustwacht in totaal 206 vragen ontvangen, dit is een stijging van 2 procent tegenover 2013. In oktober werden de meeste vragen gesteld, dat had te maken met de voorbereiding van het beleidsorgaan Kustwacht op 22 oktober. Het merendeel van de vragen, 82,5%, is afkomstig van de kustwachtpartners. Daarnaast krijgen we ook nog vragen afkomstig van het 'gewone publiek', dit gaat dan meestal via het contactformulier op de website. Verder worden we ook gecontacteerd door privéfirma's en overheidsdiensten die niet tot de kustwachtstructuur behoren.

Het percentage vragen dat het secretariaat zelf kan beantwoorden, bijna 80%, gaat al sedert enkele jaren in stijgende lijn. Als we zelf het antwoord niet weten, gaan we te rade bij een kustwachtpartner of andere partij die ons kan verder helpen. We proberen de vragen zo snel mogelijk te beantwoorden; in 2014 konden we 95,5% van de vragen de dag zelf of de eerstvolgende dag beantwoorden. Onderwerpen die vaak terugkeren zijn noodplanning en windmolenparken. Opvallend is ook dat het secretariaat Kustwacht veel vragen krijgt van nieuwe medewerkers van de kustwachtpartners, goed voor 15% van het totaal aantal vragen.

Bij al deze percentages moet wel in acht genomen worden dat dit eerder kwantitatieve dan kwalitatieve indicaties betreffen.

De Kustwacht in 't nieuw...

Nieuw patrouillevaartuig Castor

Op 10 juli 2014 is de P901 Castor, het nieuwe patrouillevaartuig van onze kustwachtpartner Defensie, gedoopt in de marinebasis in Zeebrugge. Een tweede patrouilleschip, de Pollux, is op komst. De nieuwe patrouilleschepen zullen de taken overnemen van de drie verouderde hulpschepen of Ready Duty Ships Stern, Valcke en Albatros.

Meer weten?

Niemand minder dan Koningin Mathilde heeft de Castor gedoopt. Zij is ook meter van het schip. Het is de eerste keer in twintig jaar dat Defensie zelf schepen laat bouwen.

De ultramoderne patrouilleschepen zijn speciaal ontworpen om stabiel te blijven in zware weersomstandigheden en kunnen varen aan een hoge snelheid, maar zijn toch zuiniger dan hun voorgangers. De nieuwe schepen zijn multi-inzetbaar en zullen hoofdzakelijk kustwachttaken uitvoeren in samenwerking met politie en douane. Elk patrouilleschip zal een vijftienkoppige bemanning tellen met nog ruimte voor vijftien passagiers. Zo zal het geen probleem zijn om interventies uit te voeren in samenwerking met andere kustwachtpartners of in het kader van internationale operaties.

De Castor werd gedoopt op de gekende manier: door het stukslaan van een fles champagne tegen de boeg van het schip. Hoewel dit nu wijdverspreid is, deed het gebruik van champagne tijdens scheepdopen echter pas zijn intrede in de 19de eeuw. Daarvoor werd meestal wijn gebruikt. Dat ritueel gaat terug tot gebruiken bij de oude Egyptenaren, Grieken en Romeinen die de goden opriepen om de bemanning van het schip te beschermen en hierbij wijn of water over de boeg lieten vloeien als eerbetoon. Bij de Vikingen werd zelfs bloed geofferd, wat dan later vervangen werd door een minder gewelddadig alternatief, een fles (bloed)rode wijn. Dat het niet altijd wijn of champagne hoeft te zijn, bewijst de doop van het vliegdekschip HMS Queen Elizabeth op 4 juli 2014. Gezien het schip in Schotland gebouwd werd, gebeurde de doop met een fles single malt whisky.

Nieuw reddingsvaartuig Orka

Op zondag 23 november 2014 liep de nieuwe reddingsboot R6-Orka van onze kustwachtpartner Vloot de haven van Oostende binnen. De R6-Orka is 19,60 meter lang, 6,14 meter breed en heeft een diepgang van 0,95 meter. Er is plaats voor 27 drenkelingen. Dankzij de lage vrijboord van het achterdek, kunnen drenkelingen gemakkelijk, vlot en veilig aan boord genomen worden. Het vaartuig is geschikt om ingezet te worden tijdens zwaardere weersomstandigheden. Naast de moderne apparatuur aan boord om de veiligheid te waarborgen tijdens operationele activiteiten, is de constructie zelfrichtend.

De komende maanden zullen de verschillende reddingsploegen met het vaartuig familiariseren, waarna de orka formeel zal overnemen van de Tuimelaar (die dan reservevaartuig wordt).

NH90

Op 16 mei 2014 werd de NH90 NFH officieel voorgesteld op de luchtmachtbasis van Koksijde. Het toestel komt in de plaats van de bekende Sea Kings die na bijna veertig jaar trouwe dienst aan vervanging toe waren. Koksijde wordt de thuisbasis voor vier NH90 helikopters. De helikopters zullen maritieme operaties ondersteunen. Ze kunnen bijvoorbeeld opstijgen vanop een fregat of helpen bij reddingsopdrachten op zee.

Meer weten?

NFH is de typebenaming en staat voor Nato Frigate Helicopter. De nieuwe NH90 is moderner, heeft krachtigere motoren, betere apparatuur en is in staat om ook in zeer slechte weersomstandigheden het luchtruim te kiezen. Naast SAR opdrachten zullen ze onder andere ingezet worden bij het bewaken van de (inter)nationale wateren, bijvoorbeeld de strijd tegen de piraterij.

Oefening baart kunst...

Tafeloefening ANIP Noordzee

Op 19 maart 2014 vond een grootschalige tafeloefening Algemeen Nood-en Interventieplan (ANIP) Noordzee plaats waar een groot aantal kustwachtpartners samen met het secretariaat Kustwacht aan deelnamen. In het opgestelde scenario was er een ontploffing en brand in de machinekamer van een cruiseschip, de m/s Disaster, een vaartuig met 5660 personen aan boord (4333 passagiers, 1366 bemanningsleden en 1 loods).

Meer weten?

De oefening had als doel om het Algemeen Nood en Interventieplan (ANIP) Noordzee uit te testen en de samenwerking tussen de verschillende disciplines in de praktijk te beoordelen. Er is een CP OPS (Commandopost Operations) opgericht in de crisisruimte van het Maritiem Reddings- en Coördinatie Centrum (MRCC) en een coördinatiecomité dat instaat voor de beleidscoördinatie onder leiding van de gouverneur van West-Vlaanderen.

Alle kustwachtpartners hebben veel opgestoken van deze oefening inzake een mogelijke massa evacuatie op zee vanop een cruiseschip en de noodplanning is verder verfijnd met de gegeven feedback.

Oefening Poxex oktober 2014

Op donderdag 2 oktober 2014 werkten België en Nederland samen voor een belangrijke internationale oefening op zee ter hoogte van de Vlakte van de Raan (Belgisch-Nederlandse grens). Doel van deze oefening? De bestrijdingscapaciteit in geval van een grote olieramp voor de Belgische kust en de monding van de Schelde uittesten.

Meer weten?

Zowel Nederlandse als Belgische middelen werden ingezet: zeven schepen, een vliegtuig en een helikopter. Ook de Zeetijger en Zeehond van onze kustwachtpartner Vloot hebben hun steentje bijgedragen. Hun taak was een olieboom in U-configuratie slepen. Een olieboom zorgt voor een soort versperring rond de olievlek zodanig dat die zich niet kan uitspreiden.

Het Europees agentschap voor Maritieme Veiligheid (EMSA) heeft ook schepen uitgestuurd en een waarnemer van het agentschap heeft de operaties bijgewoond. De oefening is goed verlopen en alle voorziene manoeuvres konden uitgevoerd worden dankzij de goede weersomstandigheden en de efficiënte coördinatie door Nederland.

Operatie Opera

Op 11 en 12 juni 2014 is de operatie "Opera" opnieuw doorgedaan. Dit is een jaarlijks terugkerende operatie waarbij een aantal kustwachtpartners zoals de Marine, de Scheepvaartpolitie, FOD Volksgezondheid,

Dienst Zeevisserij, Beheerseenheid Mathematisch Model (BMM) en de Douane nauw samenwerken.

Er worden gezamenlijke controle operaties rond een specifiek thema uitgevoerd in de economische zone toegewezen aan België voor de kust. Een drietal gigantische koopvaardijsschepen en een tiental kleinere zeiljachten werden gecontroleerd. Een doeltreffende opdracht zonder noemenswaardige problemen en een mooi voorbeeld van samenwerking tussen de kustwachtpartners.

Oefening Manchex

Op maandag 29 en dinsdag 30 september 2014 vond ter hoogte van Calais een grote internationale oefening plaats: Manchex 2014. Zowel pollutiebestrijding als Search and Rescue (SAR) kwamen aan bod. De oefening werd georganiseerd door Cross Gris Nez (Frankrijk) en Dover Coast Guard (Verenigd Koninkrijk). Een aantal Belgische kustwachtpartners vertegenwoordigden er ons land.

Meer weten?

Het scenario voor de eerste dag van de oefening was een aanvaring tussen het passagiersvaartuig 'Rodin' en een tanker ter hoogte van Calais. Dat resulteerde in 500 gekwetsten aan boord van het passagiersvaartuig en een scheur in de romp van de tanker. De Seaking reddingshelikopter van de basis Koksijde werd hierbij optimaal ingezet om een maximum aan gekwetsten in veiligheid te brengen.

De tweede dag stond in het teken van de bestrijding van oliepollutie en het uittesten van de mogelijkheden van Calais als noodhaven voor een vaartuig dat averij heeft opgelopen. De Zeetijger van onze kustwachtpartner Vloot werd opgevorderd om een gesimuleerde olievlek te bestrijden. Tijdens de transit werd, onder coördinatie van onze kustwachtpartner FOD Volksgezondheid, de dispersanten-unit aan boord opgesteld en terug opgeborgen. Kapitein Gyssens van kustwachtpartner afdeling

Scheepvaartbegeleiding volgde de oefening als waarnemer.

Reddingsoefeningen drenkelingen

Jaarlijks worden in het zomerseizoen en op initiatief van de gouverneur van West-Vlaanderen reddingsoefeningen georganiseerd in samenwerking met de Intercommunale Kustreddingsdienst West-Vlaanderen (IKWV), de kustgemeenten, lokale hulpdiensten en de kustwachtpartners om de procedure voor het redden van drenkelingen uit te testen.

In 2014 was er een oefening op 11 augustus in Blankenberge en een tweede oefening op 9 september in Nieuwpoort.

Meer weten?

De oefeningen hadden als doel om, binnen de 'Afsprakenregeling voor reddingen aan de Belgische kust', de alarmering van de interventiediensten en de onderlinge communicatie tussen de diensten aan land, op zee en in de lucht testen. Tijdens deze oefeningen werden enkele drenkelingen uit zee gered door het inzetten van middelen van verschillende kustwacht - en andere partners. Het is belangrijk om regelmatig zulke oefeningen te organiseren. De opgedane ervaring komt de communicatie tussen de verschillende hulpverleningsdiensten bij een reële noodoproep ten goede.

Oefening Storm Tide 2

Onze kustwachtpartner ministerie van Defensie organiseerde van 16 tot en met 21 november 2014 een grootscheepse oefening Storm Tide 2 van Oostende tot in Luik en Maastricht. De oefening was bedoeld om de militaire troepen te trainen in de evacuatie en repatriëring van landgenoten uit buitenlandse crisisgebieden. Om het zo realistisch mogelijk te maken, namen driehonderd figuranten deel die door Defensie moesten opgevangen worden in zogenaamde verzamelpunten.

Op 17 november was er een landingsoefening en werden 700 militairen ontscheept voor de kust van Oostende. De marine zette de mijnenjagers Bellis en Lobelia in en het steunschip Valcke. Defensie kreeg ook de steun van onze kustwachtpartner Vloot die twee van haar vaartuigen ter beschikking stelde. De Zeehond en Zeetijger werden ingezet om in totaal 150 mariniers van Nieuwpoort naar Oostende en terug te varen.

Oefening Porex mei 2014

Op 26 mei 2014 is een pollutiebestrijdingsoefening gehouden in de buurt van het windmolenpark C-Power. Deze oefening wordt jaarlijks herhaald om de gecoördineerde inzet van dispersanten in de windmolenparken te testen en te trainen. Heel wat kustwachtpartners werken hieraan mee: Defensie, Beheerseenheid Mathematisch Model van de Noordzee (BMM), FOD Volksgezondheid (DG Leefmilieu), Civiele Bescherming, Maritiem Reddings - en Coördinatie Centrum (MRCC) en Maritiem Informatie Kruispunt (MIK), plus de windmolenexploitant C-Power.

Meer weten?

Dispersanten zijn chemische producten, met name detergenten die ingezet kunnen worden om olievervuiling op zee tegen te gaan. Door dispersanten op de olie te sproeien, lost de olievlek sneller op. Dispersanten kunnen vanuit een vliegtuig gespreid worden, maar ook vanuit schepen.

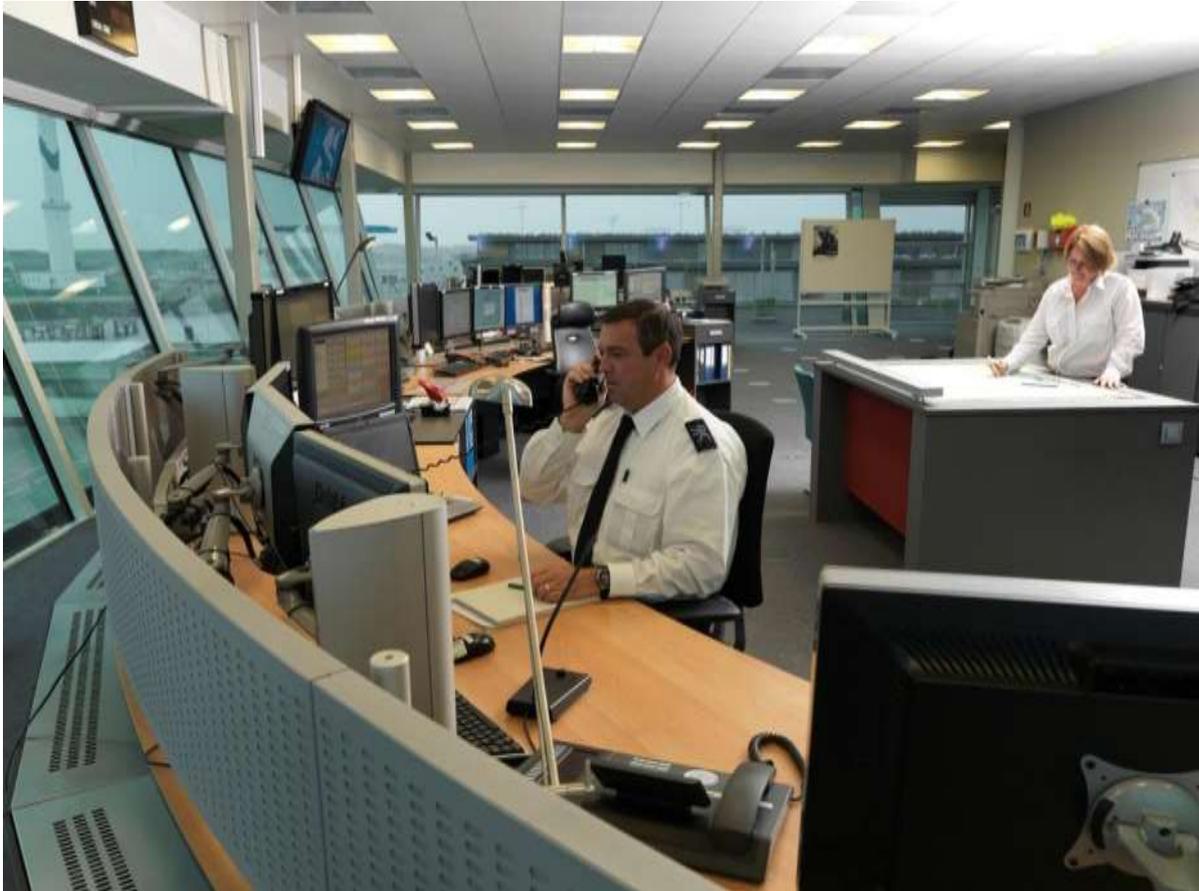
In deze oefening is het marineschip Stern ingezet om de dispersanten te verspreiden, bijgestaan door het toezichtsvliegtuig van BMM. De bemanning kreeg ook uitleg over de aan - en uitkleedprocedure van de veiligheidskledij en over hoe best stalen te nemen van de pollutie. Hoewel er wat software problemen waren, kan algemeen gesteld worden dat de samenwerking vlot is verlopen.

Reddingsoefening Scheepvaartbegeleiding – Vloot

Op vrijdag 23 mei 2014 sloegen onze kustwachtpartners afdeling Scheepvaartbegeleiding (het Maritiem Reddings- en Coördinatie Centrum - MRCC) en Vloot opnieuw de handen in elkaar voor een ruime Search And Rescue (SAR) oefening op zee.

De vaartuigen Zeehond en Tuimelaar van Vloot werden ingezet na de melding van een drenkeling.

Er werd gewerkt met het driftmodel dat op basis van realtime windmetingen en stroom automatisch berekent in welk gebied het slachtoffer zich bevindt.

Ook werd getraind op het afstemmen van de zoekpatronen tussen beide vaartuigen onderling met de focus op de rol van de On Scene Coordinator (OSC). Deze persoon wordt door het MRCC aangeduid om ter plaatse de coördinatie van de reddingsactie op zich te nemen indien meerdere reddingseenheden deelnemen. Na de oefening ging een uitgebreide debriefing door in het MRCC in aanwezigheid van alle deelnemers en waarnemers .

Tafeloefeningen drenkelingen

Op 11, 17 en 18 februari 2014 zijn onder leiding van de gouverneur van West-Vlaanderen drie tafeloefeningen gehouden om de afsprakenregeling drenkelingen te testen. In die afsprakenregeling staat beschreven wat de verschillende hulpdiensten en kustwachtpartners doen om drenkelingen te helpen en hoe ze samenwerken. Een tafeloefening is een oefening waarbij een crisissituatie als het ware wordt 'nagespeeld'. De deelnemers werken op papier uit hoe ze in het echt zouden optreden. Het is dus een oefening zonder echte inzet van hulpdiensten of reddingsmiddelen.

Meer weten?

De kustgemeentes die dit jaar deelgenomen hebben aan de oefeningen zijn Nieuwpoort, Blankenberge en Bredene. Bij de volgende oefeningen komen weer andere kustgemeentes aan bod. De leiding lag in handen van Filip Lingier, adjunct van de federale gezondheidsinspecteur en van Pascal Depoorter van het secretariaat kustwacht. Naast de oefenleiding en de spelers zijn er ook verschillende waarnemers aanwezig bij de oefeningen.

Er hebben dus heel wat partners meegewerkt onder leiding van de gouverneur van West-Vlaanderen en zijn diensten: het Maritiem Reddings – en Coördinatie Centrum (MRCC), het Maritiem Informatie Kruispunt (MIK),

het Communicatie – en Informatie Centrum (CIC), de hulpcentrale 100/112, het 40SQN Heli, de brandweer, de politie, de gezondheidsinspecteur en zijn adjunct, de Medische Urgentie Groep (MUG), secretariaat Kustwacht, de Intercommunale Kustreddingsdienst West-Vlaanderen (IKWV) en de Federale Dienst Openbare Hulpverlening (FDOH). Na elke oefening wordt een debriefing

gehouden om het verloop van de oefening te evalueren. De oefeningen zijn heel nuttig gebleken om verbeterpunten aan het licht te brengen in de communicatie en samenwerking.

De Kustwacht gaat vreemd...

European Coast Guard Functions Forum

Van 21 tot 24 oktober 2014 ging de zesde algemene vergadering van het European Coast Guard Functions Forum (EUCGFF) door. Voor België werd commissaris Filip Schamp van de Scheepvaartpolitie aangeduid als gemandateerde vertegenwoordiger. Op deze vergadering werd ondermeer de samenwerking rond opleidings- en trainingsprogramma's besproken en werd overeengekomen dat er een permanent secretariaat wordt geïnstalleerd in de gebouwen van de Europese Commissie in Brussel als aanspreekpunt.

Meer weten?

Het European Coast Guard Functions Forum is opgericht in 2009. Het is een niet – verdragsgebonden forum, tussen de kustwachtorganisaties van verschillende Europese lidstaten. Het hoofddoel is om de activiteiten rond kustwacht meer coherent te maken binnen de verschillende lidstaten, onderlinge samenwerking te promoten, netwerken uit te bouwen en informatie uit te wisselen over best practices en ervaringen.

Eénmaal per jaar is er een algemene vergadering en het voorzitterschap roteert onder de verschillende landen. In 2014 was Italië de voorzitter. Voor België heeft de federale politie tot op heden de werkzaamheden van dit forum opgevolgd. Er wordt steeds teruggekoppeld naar de andere kustwachtpartners.

Er is een website van het forum die momenteel nog verder wordt uitgebouwd en er wordt ook gewerkt aan een netwerk van kustwacht trainingscentra.

Meer informatie op www.ecgff.eu

North Atlantic Coast Guard Forum

Ook internationaal was 2014 een druk jaar voor de Kustwacht en de kustwachtpartners. Van 31 maart tot 3 april 2014 namen verschillende kustwachtpartners deel aan de 'expert meeting' van het North Atlantic Coast Guard Forum (NACGF) in Sydney, Canada en van 29 september tot 1 oktober 2014 heeft de secretaris van de Kustwacht samen met een vertegenwoordiger van Defensie deelgenomen aan de 'algemene vergadering' (= plenary meeting) in Halifax, Canada.

Meer weten?

Het NACGF is opgericht in 2007 en is een niet – verdragsgebonden forum, tussen de kustwachtorganisaties van 20 lidstaten. Doel is om de onderlinge samenwerking te promoten, netwerken uit te bouwen en informatie uit te wisselen over best practices en ervaringen. Het secretariaat Kustwacht treedt naar dit NACGF op als nationaal contactpunt.

Er zijn zeven verschillende werkgroepen rond thema's als milieu, visserij, drugssmokkel, Search and Rescue (SAR), etc. Die komen elk voorjaar bijeen tijdens de 'expert meeting'. Voor België nam de nautisch dienstchef van het Maritiem Reddings - en Coördinatie Centrum (MRCC- afdeling Scheepvaartbegeleiding) deel aan de

expert meeting van 2014 samen met enkele federale kustwachtpartners van de FOD Volksgezondheid, de Scheepvaartpolitie, Defensie en de Douane. In het najaar volgt dan telkens een bijeenkomst van de delegatiehoofden van alle deelnemende landen en wordt er een internationale oefening georganiseerd op zee.

Deze grootschalige oefening kadert telkens in de thematiek van het organiserend land waarbij de accenten gelegd worden op de interoperabiliteit tussen safety, security en

milieu.

De focus lag dit jaar op nieuwe en innovatieve technologieën voor de mariene en maritieme wereld. Ook een bezoek aan het Marine Center of Expertise (MCE) - Canada Border Services Agency (CBSA) stond op het programma. Dat is een opleidings - en trainingscentrum voor douane en maritieme politiediensten waar ook personeel van andere landen terecht kan voor het volgen van een opleiding.

In 2015 zal kustwacht Den Helder (Nederland) instaan voor de organisatie van deze jaarlijkse bijeenkomst.

Samen sterk...

Project Kustwachtcentrale

De werkgroep Kustwachtcentrale heeft ervoor gekozen om in 2014 verder te werken via pilotschappen. Per doelstelling is één 'pilot' of verantwoordelijke aangesteld om de nodige voorbereidingen te doen voor de volgende vergadering van de werkgroep.

In 2014 werd beslist om gezamenlijke smartdoelstellingen te formuleren en is de

beschikbaarheidskalender uitgetest. De beschikbaarheidskalender geeft een overzicht van de beschikbare varende en vliegende middelen van de verschillende kustwachtpartners. De kalender zorgt ervoor dat men in één oogopslag ziet welke specifieke middelen kunnen ingezet worden in het kader van dienstverlening of ordehandhaving wanneer nodig.

In het kader van deze samenwerking hebben de drie partners op het MIK (Maritiem Informatie Kruispunt) een akkoord getekend om hun gezamenlijke visie voor de komende jaren vast te leggen. Divisieadmiraal Michel Hofman (Marinecomponent Defensie), commissaris Olivier Libois (Algemene directie bestuurlijke politie) en Noël Colpin (administrateur-generaal Douane en Accijnzen) kwamen hiervoor samen in Brussel op 21 mei 2014.

Meer weten?

De werkgroep Kustwachtcentrale is opgericht door het overlegorgaan Kustwacht onder voorzitterschap van het secretariaat Kustwacht met gemandateerde afgevaardigden van het kabinet van de gouverneur van West-Vlaanderen, afdeling Scheepvaartbegeleiding, de Douane, Scheepvaartpolitie en Defensie. Zoals beslist door het beleidsorgaan Kustwacht is in 2014 het project Kustwachtcentrale opgesplitst in doelstellingen op korte, middellange en lange termijn om een antwoord te bieden op het brede maritieme incidentenrespons.

Marien Ruimtelijk Plan

De Universiteit Gent houdt jaarlijks een maritiem symposium dat bijgewoond wordt door een aantal van onze kustwachtpartners. Voor deze 18de editie van 9 mei 2014 luidde het thema: "Is er nog ruimte genoeg? Maritieme ontwikkeling in de 21ste eeuw". Er werd aandacht besteed aan het Marien Ruimtelijk Plan (MRP) waaraan alle kustwachtpartners hebben meegewerkt. Begin april 2014 is dit plan ook geformaliseerd in een Koninklijk Besluit.

Meer weten?

Een Marien Ruimtelijke Planning moet zorgen voor een betere planning van het gebruik en de ruimte binnen de Belgische zeegebieden en moet meer rechtszekerheid bieden aan de zeegebruiker. In 2011 werd gestart met de ontwikkeling van een Marien Ruimtelijke Planning (MRP). In 2012 is een koninklijk besluit opgemaakt waarin een raadgevende commissie is aangesteld en waarin de procedure voor de mariene ruimtelijke planning is bepaald.

De raadgevende commissie bestaat uit federale en Vlaamse overheidsdiensten.

In 2013 werd een ontwerpplan opgemaakt waarop alle kustwachtpartners advies hebben uitgebracht. Ook het grote publiek heeft de kans gehad opmerkingen te maken via een openbaar onderzoek. Alle commentaren zijn geregistreerd en grondig bestudeerd. Het koninklijk besluit werd ondertekend op 20 maart 2014 en treedt in werking begin april 2014. Klik hier voor een brochure die het hele plan op een vereenvoudigde en toegankelijke manier voorstelt.

Samenwerkingsakkoord FOD Volksgezondheid – ministerie van Defensie

Op 23 december 2014 hebben onze kustwachtpartners FOD Volksgezondheid en Defensie een samenwerkingsakkoord ondertekend rond milieuhandhaving en de strijd tegen verontreiniging op zee.

De dienst Marien Milieu van de FOD Volksgezondheid en de marinecomponent gaan hiervoor nauwer samenwerken om het toezicht op verontreiniging in de Belgische zeegebieden te verscherpen. Concreet gaan ze de nieuwe patrouilleschepen van de marine gezamenlijk gebruiken voor milieuhandhaving en toezicht op zee. Ze streven naar vijftig patrouilledagen of inschepingen van milieubeambten per jaar. Daarnaast zullen ze de informatieverzameling en -uitwisseling verbeteren, samen opleidingen organiseren en een gezamenlijke strategie bepalen.

De Kustwacht duikt onder...

Kwallenmonitoring

Onze kustwachtpartner Federaal Wetenschapsbeleid (Beheerseenheid Mathematisch Model- Operationele Directie Natuur) heeft in 2014 een beroep gedaan op de andere kustwachtpartners om hen te helpen bij een programma voor het opvolgen van kwallenbloei. Wereldwijd stelt men zich de vraag of de kwallenpopulaties toenemen. Er worden modellen ontwikkeld om de oorzaak van deze toename te kunnen begrijpen en uiteindelijk ook te kunnen voorspellen.

Om hen te helpen bij het onderzoek heeft BMM – OD Natuur de hulp ingeroepen van de kustwachtpartners die regelmatig in de Belgische zeegebieden actief zijn. Wanneer zij een kwallenzwerm zien, wordt gevraagd om dat door te geven. Er zijn daarvoor speciale meldingsformulieren gemaakt die gestuurd kunnen worden naar het Maritiem Reddings - en Coördinatie Centrum (MRCC) of het Maritiem Informatie Kruispunt (MIK).

Onderwatererfgoed

Sinds 1 juni 2014 is de gouverneur van West-Vlaanderen ontvanger van het cultureel erfgoed onder water. Dat wil zeggen dat vondsten in het Belgische deel van de Noordzee verplicht moeten gemeld worden aan de gouverneur. Dat kan je doen via een elektronisch formulier op www.vondsteninzee.be

Meer weten?

Een vondst gedaan in het Belgische deel van de Noordzee? Dat moet je melden.

Je kan dat doen via gouverneur@west-vlaanderen.be of via het elektronisch formulier op de website www.vondsteninzee.be. Vermeld volgende gegevens: de datum en positie van de vondst, een korte beschrijving, eventueel een foto en uiteraard je eigen naam en contactgegevens.

De gouverneur neemt je vondst op in een elektronisch register dat voor iedereen toegankelijk is. Hij maakt een onderzoeksrapport en geeft advies aan de minister van de Noordzee. Die laatste beslist uiteindelijk of de vondst al of niet als cultureel erfgoed onder water wordt beschouwd. Indien nodig worden maatregelen genomen om de vondst te beschermen en ook wordt Unesco ingelicht.

Archeologische vondsten op het strand vallen niet onder deze regeling. Die moeten niet aan de gouverneur gemeld worden, maar wel aan het Vlaams Agentschap Onroerend Erfgoed via het digitaal formulier op de site.

De Kustwacht houdt een oogje in het zeil...

Visserijwacht

Sinds een aantal jaren wordt er voor controle op de zeevisserij ook internationaal samengewerkt. België, Nederland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk hebben zich verenigd in het 'Joint Deployment Plan Zuidelijke Noordzee'. Dienst Zeevisserij is hiervoor de bevoegde kustwachtpartner .

Er wordt gewerkt met campagnes van één jaar waarin personeel en middelen worden uitgewisseld. De wetgeving werd aangepast waardoor inspecteurs ook buiten hun eigen ambtsgebied kunnen optreden. Onze kustwachtpartner dienst Zeevisserij heeft twee keer de coördinatie op zich genomen voor een periode van telkens vijf weken. Dat gebeurt in samenwerking met kustwachtpartners Defensie en Vloot die de vaartuigen leverden. Gedurende één week in november werd ook het nieuwe patrouilleschip P901 Castor van de marinecomponent voor de eerste keer ingezet voor internationale visserijcontrole.

Meer weten?

Zowel de vaartuigen van de marinecomponent als van Vloot werden op zee ingezet voor deze campagne. Vlaamse zeevisserijcontroleurs zijn driemaal één week ingescheept aan boord van een buitenlands patrouilleschip. Een controleur ging een week naar Denemarken voor een uitwisseling bij een controle aan land. Er werden bijkomend vliegende middelen ingezet om de visserijactiviteiten vanuit de lucht te monitoren. In totaal werden 86 vaartuigen in de visafslag gecontroleerd.

Omdat de Castor over twee zeer snelle RHIB's (Rigid Hull Inflatable Boat) beschikt, is het vaartuig uitermate geschikt om het visserij-inspectieteam snel en efficiënt aan boord van een vissersvaartuig te brengen. Tijdens de eerste internationale visserijcontrole werd een gemengd inspectieteam Dienst Zeevisserij en marinecomponent ingezet en werden een 15-tal vissersschepen (beroeps- en sportvissers, binnen- en buitenlandse) gecontroleerd.

UAV 's voor extra toezicht

In september 2014 kreeg het Maritiem Informatie Kruispunt (MIK) versterking van het 80 Unmanned Aerial Vehicle Squadron (80 UAV Sqn). De UAV's of onbemande vliegtuigen helpen scheepslozingen op de Noordzee controleren en dat vanop 2000 meter hoogte.

De bediening gebeurt vanuit de luchtmachtbasis van Koksijde en een analist van het 80 UAV Sqn is dan ook aanwezig op het MIK om de operatoren bij te staan. Alle waarnemingen worden doorgegeven aan onze kustwachtpartner FOD Volksgezondheid, die bevoegd is voor vervuiling door schepen. België is momenteel het enige Noordzeeland dat UAV's gebruikt bij het opsporen van illegale scheepslozingen.

Meer weten?

In 2008 sloten kustwachtpartners Defensie en FOD Volksgezondheid een samenwerkingsakkoord om onbemande vliegtuigen in te zetten voor toezicht op de vervuiling van de Noordzee. De toestellen zijn uitgerust met speciale camerasystemen die zowel overdag als 's nachts gedetailleerde beelden van de scheepvaartactiviteiten kunnen doorsturen. De vliegtuigen controleren vooral het gebied vanaf de Franse grens tot Zeebrugge. De verzamelde beelden worden doorgestuurd naar het Maritiem Informatie Kruispunt (MIK) in Zeebrugge en daar ook geanalyseerd. Zo kunnen de verdachte schepen geïdentificeerd worden. Indien nodig wordt er dan ook nog een inspectie aan boord uitgevoerd.

Intrusies windmolenparken

In 2014 werden verschillende overtredingen van Nederlandse vissers vastgesteld in de Belgische windmolengebieden. Het is nochtans verboden om daar te varen en te vissen. De kustwachtcentrale (Maritiem Informatie Kruispunt en Maritiem Reddings - en Coördinatie Centrum) wordt automatisch gealarmeerd wanneer een vaartuig het verboden gebied binnenvaart en ook de Scheepvaartpolitie wordt steeds op de hoogte gebracht. België kan echter zelf geen sancties opleggen aan deze vissers. Dat behoort immers tot de bevoegdheid van de vlaggenstaat.

Daarom heeft onze kustwachtpartner FOD Mobiliteit en Vervoer het initiatief genomen om in samenwerking met de Scheepvaartpolitie een dossier op te stellen en dit over te maken aan het Nederlandse Tuchtcollege voor de Scheepvaart. Het dossier in kwestie betrof de overtredingen van het schip Arnemuiden 22, dat meermaals in de windmolenzone gevist heeft. Op 5 november 2014 werd de schipper veroordeeld. Hij heeft een voorwaardelijke ontzegging van de vaarbevoegdheid gekregen met een proeftijd van 2 jaar en een geldboete van 4000 euro, waarvan de helft voorwaardelijk, eveneens met een proeftijd van 2 jaar.

Meer weten?

Rond de windmolenparken in de Belgische zeegebieden is een veiligheidsafstand vastgesteld van 560 meter. Geen enkel vaartuig mag de windmolens dus dichterbij dan 560 meter naderen. Er wordt enkel een uitzondering gemaakt voor vaartuigen die vooraf toelating hebben gekregen van de kustwacht, zoals de werkschepen van de windmolenexploitant, vaartuigen met een controleopdracht, reddingsvaartuigen, etc. Als een vaartuig zonder toelating dichterbij de windmolens vaart en de veiligheidsafstand dus niet respecteert, is dat strafbaar.

Deze veroordeling toont aan dat alle overtredingen van buitenlandse schippers in het Belgisch gebied kunnen vervolgd worden en veroordeeld. Het is daarom belangrijk dat alle vastgestelde overtredingen doorgegeven worden zodat een dossier kan worden opgemaakt. De vaststellingen kunnen gebeuren door verschillende partijen: de operatoren van de windmolenparken zelf, maar ook de operatoren aan boord van het toezichtsvliegtuig van onze kustwachtpartner Federaal Wetenschapsbeleid of aan boord van andere overheidsvaartuigen. Als Belgische schippers varen of vissen in de windmolengebieden kunnen ze op eenzelfde manier vervolgd worden door de Belgische Onderzoeksraad voor de Scheepvaart.

Kustwacht in de kijker...

Frisbees Kustwacht

Samen met de Intercommunale Kustreddingsdienst van West-Vlaanderen (IKWV) organiseerde het secretariaat Kustwacht tijdens de zomermaanden van 2014 een actie om het gebruik van de polsbandjes op het strand te promoten. Als je een leuke foto postte op de facebookpagina van IKWV van je kind of kinderen met een polsbandje om, maakte je kans op een mooie frisbee van de Kustwacht.

Meer weten?

IKWV is een opdracht-houdende vereniging en als enige aanwezig aan de Belgische kust met de opdracht in te staan voor de veiligheid van baders, zwemmers en watersporters. Van juni tot en met september heeft ze ongeveer 1400 strandredders in dienstverband, verdeeld over 82 reddersposten.

Omdat in het zomerseizoen nogal wat kinderen verlopen lopen op het strand, promoot IKWV het gebruik van de gratis polsbandjes. Daar vul je de naam van je kind, de badplaats en je gsm-nummer in, zo kunnen de redders vlug de ouders terugvinden. Op het strand zelf kan je de polsbandjes krijgen bij de redders en vind je bovendien steeds een zakje met polsbandjes aan de reddersstoel. Je kunt de gratis polsbandjes ook gaan halen bij de toeristische diensten van de kustgemeenten, de eerste hulpstellen en openbare toiletten en de dagbladhandelaars aan de kust.

Neptunus

Meer weten?

In 2014 kreeg de Kustwacht een prominente plaats in het tijdschrift Neptunus. Neptunus is het maritiem tijdschrift van de Vereniging voor Hulpbetoon in de Marine. In het eerste nummer van 2014 mocht de Kustwacht als geheel zich voorstellen en daarna komt telkens één van onze kustwachtpartners aan bod.

Neptunus is recent een nieuwe koers gaan varen. Het tijdschrift verschijnt nu vier maal per jaar en de onderwerpen gaan ook breder dan de marinecomponent van Defensie. In de loop van 2014 zijn onze kustwachtpartners Beheerseenheid Mathematisch Model van de Noordzee (BMM), afdeling Scheepvaartbegeleiding, het crisiscentrum van Binnenlandse Zaken en de Scheepvaartpolitie al de revue gepasseerd. Alle artikels vind je onder de rubriek Documentatie hier op de website. In 2015 is het dan de beurt aan weer vier andere kustwachtpartners.

De Kustwacht speelt op veilig...

Strandpolitie

In augustus 2014 is in de politiezone Westkust, die de gemeentes De Panne, Koksijde en Nieuwpoort omvat, een proefproject strandpolitie van start gegaan. Dat is een samenwerking tussen de lokale en de federale politie gegroeid uit de verkeersveilige dagen op zee. De lokale politiezones in kustgemeentes bleken niet altijd voldoende personeel hebben om regelmatig op het strand te patrouilleren en te controleren of watersporters de veiligheidsregels respecteren. Ze werden tijdens dit proefproject ondersteund door de scheepvaartpolitie en de cavalerie van de federale politie.

De

strandpolitie wil het aantal interventies voor noodgevallen verminderen door meer preventief te werken. Waar nodig, kunnen ze ook optreden bij misdrijven op het strand, of kunnen ze helpen verloren kinderen op te sporen. Het proefproject in de politiezone Westkust werd positief beoordeeld en er wordt bekeken of dezelfde manier van werken kan uitgebreid worden naar andere kustgemeentes.

Masterplan Kustveiligheid

In 2014 heeft onze kustwachtpartner afdeling Kust hard doorgewerkt aan de beschermingsmaatregelen van het Masterplan Kustveiligheid. De sinterklaasstorm van december 2013 zorgde voor veel zandverlies op de stranden van Bredene, De Haan-Wenduine en Blankenberge. In het voorjaar van 2014 werd dit hersteld. Ook werd de techniek van het ‘rainbowen’ voor de eerste keer toegepast in de zone tussen Oostende - centrum en Raversijde. Rainbowen is het opspuiten van zand via een perspomp en onder hoge druk.

Er waren nog strandsuppleties in Knokke-Heist en Middelkerke. Daarbij wordt het zand door een sleephopperzuiger via een pijpleiding naar het strand gepompt. Bulldozers verdelen het zand dan verder over het strand. Verder is men in september 2014 begonnen met de zeedijk in Wenduine – De Haan te versterken.

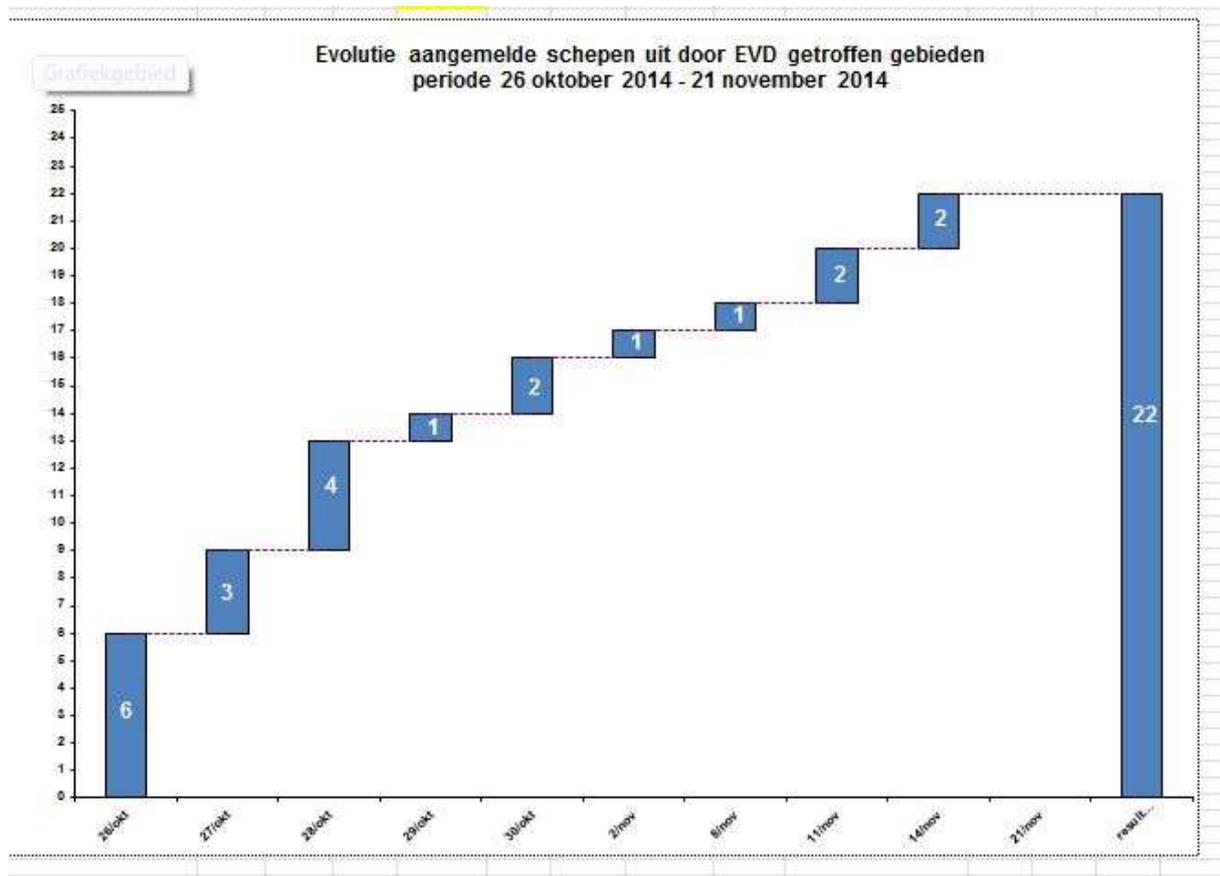
Meer weten?

Onze kustwachtpartner afdeling Kust werkt al sinds 2011 ononderbroken aan het Masterplan Kustveiligheid. Daarin staan maatregelen om de zeewering langs de volledige kust te versterken. Dat gebeurt voornamelijk door strandsuppletie, maar ook door stormmuren op te trekken, zeedijken te verhogen of sluizen te versterken. Afdeling Kust heeft een bladerpublicatie waar je alle informatie vindt. De strandsuppletie werd in 2014 voor het eerst via ‘rainbowen’ gedaan.

De meest eenvoudige manier om zand te storten is de deuren of kleppen in de bodem van het schip te openen waardoor de lading uit het schip valt. Het schip moet echter nog wel weg kunnen varen. Als het schip het risico loopt om vast te komen zitten, schakelt men over op ‘rainbowen’. Hierbij wordt het zand in zandstralen opgespoten. Als de zon schijnt, zie je naast de straal soms een regenboog door de lichtbreking, vandaar de naam.

Ebola

Op vrijdag 28 november 2014 organiseerde het secretariaat Kustwacht, samen met de veiligheidscoördinator van het agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) een informatievergadering rond ebola om de procedures die van toepassing zijn bij risico toe te lichten en af te toetsen met mevrouw Vlieghe, de nationale ebola-coördinator.

Meer weten?

Bepaalde schepen die door de Belgische wateren varen of die een Belgische haven aandoen, zijn eerder in landen geweest die getroffen zijn door die epidemie. Daarom maakten enkele kustwachtpartners zich zorgen rond het mogelijke besmettingsgevaar wanneer zij aan boord gaan van die schepen, denk maar aan loodsen of de bemanning van de Seaking wanneer een medische evacuatie zou moeten uitgevoerd worden. Om het besmettingsrisico maximaal te beperken is een speciale procedure uitgewerkt die op deze vergadering werd toegelicht. De kustwachtpartners konden voor verdere vragen terecht bij mevrouw Erika Vlieghe die ook aanwezig was op dit overleg.

Scheepvaartverkeersveilige dagen

In april 2014 ging de tweede editie door van de scheepvaartverkeersveilige dagen. De focus lag op de strandclubs en hun watersportactiviteiten. De laatste jaren doen steeds meer mensen aan watersport en is er veel interesse in nieuwe soorten watersporten zoals kitesurfen, Stand Up Paddling (SUP), brandingsurfen, ...

Dat betekent veel mensen op een kleine ruimte die bezig zijn met verschillende activiteiten, soms aan hoge snelheid en waar vaak ook technische kennis en kunde voor nodig is. Om het voor iedereen op het strand en in de strandwateren veilig te houden, worden tijdens de scheepvaartverkeersveilige dagen extra controles uitgevoerd. Er wordt ook ingezet op sensibiliseren en informeren in de strand- en yachtclubs langs de kust gedurende het hele (vaar)seizoen (april tot en met oktober 2014).

Veiligheidsmaatregelen op zee

De voorbije jaren zijn een aantal windmolenparken bijgekomen in het Belgische gedeelte van de Noordzee en in de toekomst worden er nog meer gepland. Ook het aantal schepen neemt toe en de schepen zelf worden steeds groter. Omdat de veiligheid van de scheepvaart niet in het gedrang zou komen, hebben de kustwachtpartners een werkgroep opgericht die onderzoekt of er nieuwe veiligheidsmaatregelen nodig zijn in en rond de windmolenparken. Ook Nederland is hierbij betrokken.

In 2014 heeft de werkgroep onderzocht welk type schepen het meest in dit gebied varen en hoe de verkeersstromen precies lopen. Er is een voorstel uitgewerkt om de scheepsrouteringssystemen aan te passen. Het is de bedoeling om dit voorstel voor te leggen bij de International Maritime Organization (IMO). Als het voorstel daar aanvaard wordt, genieten de voorgestelde routes van een internationaal statuut.